

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอกระเปือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องจากงานวิจัยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุม 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนา ด้านคมนาคม 2) การพัฒนาด้านประปา 3) การพัฒนาด้านไฟฟ้า จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่ เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองโก
3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคาดหวัง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. สภาพทั่วไปและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก

จากรายงานแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนหนอง โกแผนสามปี พ.ศ. 2549 - 2551 ซึ่ง สำนักปลัด (2551 : 2 - 3) ได้ระบุไว้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกได้รับการยกฐานะ จากสภาตำบลหนองโกเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกเมื่อปี พ.ศ. 2539 แบ่งการ ปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ตำบลหนองโก อำเภอกระเปือ จังหวัด มหาสารคาม ไว้ดังนี้

1.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

1.1.1 ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอกระเปือ จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกระเปือ ทางทิศตะวันออก ประมาณ 15 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด มหาสารคาม 18 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 29.02 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,137.5 ไร่

1.1.2 อาณาเขต มีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองโน และตำบลโลกก่อ อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบรบือ และตำบลบ่อใหญ่ จังหวัดมหาสารคาม

1.2 ภูมิประเทศ

ตำบลหนองโกมีลักษณะภูมิประเทศมีทั้งเป็นที่ลุ่มคลื่น ที่ราบสลับกับที่ดอน พื้นที่ใช้ประกอบอาชีพอยู่รอบ ๆ บริเวณที่ตั้งของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ดอนสลับกับทุ่งนา มีความลาดเอียงจากทางด้านทิศตะวันออกไปทางด้านทิศตะวันตก มีความสูงจากระดับ น้ำทะเล 150-200 เมตร พื้นที่ราบบางส่วนของตำบลมีการทำนาส่วนพื้นที่ราบสูงมีการปลูกพืชไร่ มีลำห้วยไหลผ่านหนึ่งสาย ได้แก่ ลำห้วยวังหลักช้าง มีชลประทานขนาดเล็ก 1 แห่ง และมีสระตามหมู่บ้าน ดินที่พบในตำบล ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียวบางส่วน เหมาะที่จะทำการเกษตรของประชากรในหมู่บ้าน

1.3 สภาพทางสังคม

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้านดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านหนองโก
- หมู่ที่ 2 บ้านหนองโก
- หมู่ที่ 3 บ้านหนองโก
- หมู่ที่ 4 บ้านโคกกลาง
- หมู่ที่ 5 บ้านเปลือย
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองคูบ
- หมู่ที่ 7 บ้านหนองกลอง
- หมู่ที่ 8 บ้านเปลือย
- หมู่ที่ 9 บ้านหนองโก
- หมู่ที่ 10 บ้านหนองคูบ

1.3.1 ประชากร จำนวนประชากร จากข้อมูลของสำนักทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2550 อำเภอศรีบ่อ ๓ วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ 2550 ของตำบลหนองโกมีจำนวนทั้งสิ้น 3,512 คน จำแนกเป็นชาย 1,679 คน หญิง 1,833 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,210 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ 121 คน/ตารางกิโลเมตร

1.3.2 สภาพเศรษฐกิจ อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยประมาณ 35,024 บาท/ปี

1.3.3 ระบบสาธารณูปโภค มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 17 แห่ง การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครบ 10 หมู่บ้าน (ประชากรมีไฟฟ้าใช้ ร้อยละ 98) ระบบประปาประชาชนในตำบลหนองโก ส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านประปาจากประปาหมู่บ้าน ซึ่งระบบประปามีความเพียงพอต่อความต้องการของราษฎร ส่วนด้านการศึกษาในพื้นที่มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียน บ้านหนองโก 2) โรงเรียนบ้านโคกกลาง 3) โรงเรียนบ้านเปลือยหนองคู ส่วนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนหนองโกวิชาประสิทธิ์พิทยาคม องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 2 ศูนย์ คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโก และ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองคูเปลือย ด้านเส้นทางคมนาคม ใช้ถนนลาดยาง ของกรมทางหลวงชนบทสาย บ่อใหญ่ - หนองปลิง เป็นถนนสายหลักในการคมนาคม และใช้ถนนลูกรังคมนาคมระหว่างหมู่บ้านบางหมู่บ้านภายในตำบล

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน

ตำบลหนองโก

จากรายงานแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนหนองโกแผนสามปี พ.ศ. 2549 – 2551 ซึ่งสำนักปลัด (2551 : 14 – 15) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกได้กำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังนี้

1. การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายเพื่อก่อสร้างและซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสะดวกและมาตรฐาน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคมนาคมขนส่ง ด้านความสงบเรียบร้อย และความสงบสุขของประชาชนและด้านเศรษฐกิจ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การก่อสร้างและปรับปรุงบำรุงถนน สะพาน

ที่อธิบายไว้ ให้เป็นไปด้วยความสะดวก 2) ดำรงพื้นที่ที่ยัง ไม่มีไฟฟ้าสาธารณะหรือมีแต่แสงสว่างไม่เพียงพอ เพื่อพิจารณาขยายการให้บริการเพิ่ม 3) ก่อสร้างและขยายเขตการบริการ

ประปา

2. การพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งและระบบเศรษฐกิจชุมชน เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน และชุมชนส่งเสริมการกระจายรายได้ให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็ง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ส่งเสริมการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพให้เกิดขึ้นในชุมชนย่อยขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ 3) เสริมสร้างและเพิ่มทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพ 4) สนับสนุนการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ และจัดทุนหมุนเวียนในชุมชนอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

3. การพัฒนา คุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม มุ่งพัฒนาและส่งเสริมสร้างทักษะของคนภายในชุมชนทั้งทางด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านกีฬา ให้มีคุณภาพและพึ่งพาตนเอง ได้มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 2) การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา 3) การพัฒนาและส่งเสริมด้านกีฬาและการนันทนาการ

4. การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมความสวยงาม การสร้างบรรยากาศแห่งการน่ายุอาศัย และมีทรัพยากรธรรมชาติใช้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการหาแนวทางก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียโดยมุ่งเน้นความสอดคล้องและนำศักยภาพของพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการบำบัดน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ดำเนินการจัดหาสถานที่ทิ้งขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการประสานความร่วมมือขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสภาพพื้นที่ถูกต้องตามหลักสุขลักษณะไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสียหาย 3) รณรงค์ให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

5. การพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ แสดงความคิดเห็นหรือทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล อันจะเป็นการสร้างความสำนึกให้ประชาชน ได้ตระหนักว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชน และให้ความสนับสนุนในการดำเนินงานขององค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน มีแนวทาง

การพัฒนา ดังนี้ 1) จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่แกนนำของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในทุกด้าน 2) วางแนวทางการบริหารงานชุมชนย่อยให้เป็นลักษณะการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง โดยขอความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการน้อยที่สุด 3) เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เน้นในการกระตุ้นชุมชนให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็นเพื่อพัฒนาชุมชนของคนให้เข้มแข็ง

กล่าวโดยสรุปจากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพราะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นการพัฒนาในระดับแรกที่สุดส่งผลต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ เมื่อพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดีแล้วก็จะเกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมา ซึ่งจากแนวคิดและข้อมูลของการจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกทำให้เห็นว่า การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็น

3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน

3.1 ความหมายของการพัฒนา

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้หลายลักษณะดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า “การพัฒนา” หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีเป้าหมายแน่นอน ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์เป็นผู้ก่อขึ้น โดยกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2528 : 1) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า เป็นความเจริญก้าวหน้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ปรารถนาน้อยให้เป็นที่ปรารถนามากให้เป็นที่ไปในแนวทางที่ดีกว่าเดิม

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2534 : 7) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนา หมายถึงความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม โครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมของระบบปัจเจกบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพื่อสนองตอบต่อข้อเรียกร้องและความต้องการของมวลมนุษย์ในแง่ของความต้องการขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างในสังคมให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีระบบ จากระดับหนึ่ง ไปสู่ระดับหนึ่ง อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนานั้นเพื่อให้สังคมได้บรรลุความมุ่งหมาย และเป็นสังคมที่ปรารถนา โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็นไปอย่างถูกวิธีเป็นกระบวนการ มีหลักเกณฑ์ และที่สำคัญที่สุดการเปลี่ยนแปลงที่ดีควร

เริ่มจากความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลในสังคมก่อน ซึ่งจากแนวคิดที่ได้จะทำให้เรารู้ถึงแนวทางของการจัดทำแผนพัฒนาจะต้องเริ่มจากความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลแต่ละคนก่อนเพราะบุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่ไม่เหมือนกันและในสังคมหรือสถานที่ที่แตกต่างกันความต้องการก็ย่อมแตกต่างกัน แต่การที่จะทำให้การศึกษาเรื่องการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกสำเร็จได้นั้นเราต้องเข้าใจถึงความหมายของการพัฒนาให้ถ่องแท้

3.2 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

ได้มีนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน ไว้ดังนี้

ดิเรก อุทัยพราย (2527 : 7 – 8) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมวัฒนธรรม และการปกครอง ให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการตามแผนงานที่กำหนดไว้

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัถ และสมชาย กรุสวนสมบัติ (2526 : 227) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน ว่า หมายถึง การดำเนินการ โดยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาความขาดแคลน ด้านสาธารณสุขโรคต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้กับประชาชนให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองให้ ได้มากที่สุด

ณัฐพล ชันชโย (2528 : 21) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน ไว้ว่า หมายถึง การปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และการทำให้กระบวนการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการต่อไป

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2531 : 746) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า หมายถึง การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (Total Rural Development) ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของชุมชน

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชน โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่แน่นอน เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะสภาพด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นกับความเป็นอยู่ เพื่อให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และมีคุณภาพชีวิต

ที่สมบูรณ์ จากข้อมูลที่ได้เราสามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้ทำให้เราทราบถึงการพัฒนาชุมชนว่าต้องมีรูปแบบ แบบแผน การวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อจะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

3.3 แนวทางและหลักการพัฒนาชุมชน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2523 : 21) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาชุมชน สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาชุมชนมี 21 ประการ ดังนี้ 1) ทำการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน 2) ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) การทำงานต้องเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป 4) ให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของประชาชน 5) ใช้วิธีดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย 6) การดำเนินงานต้องยืดหยุ่นได้ 7) ทำการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม 8) ทำงานพัฒนาร่วมกับผู้นำท้องถิ่น 9) ทำงานร่วมกับองค์กรหรือสถาบันที่มีอยู่ในท้องถิ่น 10) ใช้เจ้าหน้าที่วิชาการเฉพาะสาขา 11) ทำงานกันทุกคนในครอบครัว 12) การดำเนินการควรกว้างขวางสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน 13) ทำการพัฒนากับชนทุกชั้นของสังคม 14) การพัฒนาต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายชาติ 15) ต้องทำงานโดยเข้าถึงประชาชน 16) ทำงานพัฒนาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน 17) กิจกรรมที่พัฒนาควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก 18) ทำงานพัฒนาโดยผ่านกลุ่ม 19) ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน 20) มีการประเมินผลตลอดเวลา 21) การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2524 : 35) ได้นำเสนอหลักการพัฒนาเอาไว้ สรุปได้ดังนี้ 1) การพัฒนาต้องยึดหลักความต้องการพื้นฐานของคนเป็นหลัก 2) การพัฒนาต้องริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชน 3) การพัฒนาร่วมกับชาวบ้าน ต้องใช้หลักการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้พึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน 4) โครงการและกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม 5) การพัฒนาต้องส่งผลไปยังการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของคนในชุมชน

กรมพัฒนาชุมชน (ม.ป.ป. : 1 – 2) ได้วางหลักการพัฒนาที่ใช้เป็นหลักสำคัญในปัจจุบันไว้ 3 ประการ สรุปได้ ดังนี้ 1) ปลุกฝังความเชื่อมั่นในการช่วยตนเองและการทำงานร่วมกัน แต่เดิมการช่วยเหลือประชาชน รัฐบาลเป็นผู้หยิบยื่นให้ ทำให้เกิดความเคยชินและไม่มีการแข่งขันร่วมแรงร่วมใจกันอย่างจริงจัง ไม่มีการชี้แนวทางให้คนรู้จักร่วมมือกัน ประชาชนมีหน้าที่คอยรับการช่วยเหลือจากรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว ขาดความคิดริเริ่ม จะต้องพยายามปลุกฝังความรู้สึกของคนให้มีความเชื่อมั่นในการช่วยตนเอง และสามารถทำงานร่วมกันได้

1. ยึดการมีส่วนร่วมของประชาชน งานพัฒนาชุมชนจะต้องยึดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก กล่าวคือ ต้องให้ประชาชนทราบ เข้าใจ และร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เขาสำนึกว่าเป็นงานของเขา ไม่ใช่งานของรัฐบาล แต่รัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเท่านั้น

2. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด งานพัฒนาชุมชนเป็นงานที่ต้องพยายามใช้กำลังทรัพยากรของชาวบ้าน หรือของประชาชนให้มากที่สุด ผลงานการพัฒนาชุมชนขั้นแรกควรเกิดจากการคัดแปลง แก้ไข และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์แล้วค่อยนำความช่วยเหลือจากภายนอกเข้าไปทีหลัง โดยตระหนักว่าพลังอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านอยู่ที่หมู่บ้านนั่นเอง หลักการพัฒนาหมู่บ้านนั้น จะต้องเกิดจากความสำนึกของคนในท้องถิ่น ที่พยายามจะเป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาเพื่อที่จะให้มีการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ให้ประชาชนเป็นผู้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการอันแท้จริงของชุมชน โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้คอยแนะนำและให้การสนับสนุนช่วยเหลือ

3.4 แนวคิดในการพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2537 : 44 – 46) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาชุมชนโดยสรุปได้ดังนี้ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นในพลังความสามารถของคน การดำรงอยู่ หรือการล่มสลายของชุมชน การพัฒนาหรือเสื่อมถอยของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ การพัฒนาชุมชนจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ พัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเองในระดับหนึ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาช่วยคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในทุก ๆ ขั้นตอน ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติงานร่วมประเมินและร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชน

1. การช่วยเหลือตัวเองของชุมชน จากศักยภาพและพลังความสามารถของชุมชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนให้สามารถที่จะพัฒนาได้ด้วยตัวเอง การขอความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ต้องเป็นสิ่งที่เกินขีดความสามารถของชุมชนเท่านั้น เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ศีลธรรม และสุขภาพ (ประเวศ วะสี. 2541 : 10)

2. การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนใดผลประโยชน์ย่อมเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ดังนั้นนอกจากการพัฒนาด้านการช่วยตนเองของคนในชุมชน ต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชนไม่หวังพึ่งพาจากภายนอกชุมชนเพราะชุมชนอื่น ๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองเช่นเดียวกันในเรื่องของการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาชุมชนนี้ ส่วนหนึ่งรัฐบาลจะให้การสนับสนุนแต่ก็จะเป็นโครงการขนาดใหญ่ต้องใช้ทรัพยากรมาก เป็นแผนและโครงการที่รัฐดำเนินการผ่านหน่วยงานราชการ ไม่ใช่เป็นแผนและโครงการพัฒนาของประชาชนในชุมชน

3. การริเริ่มของประชาชน การพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการจัดการทำโครงการ ไม่ใช่ถูกกำหนดโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกชุมชน การดำเนินงานพัฒนาในขั้นตอนต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานอื่น ๆ ควรเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น แนวความคิดดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นได้โดยวิธีการให้การศึกษแก่ชุมชนจนมีความรู้ความสามารถในระดับที่เรียกว่า คิดเป็น ทำเป็น จนมีความสามารถที่จะค้นหาปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหา ได้ด้วยตนเอง

4. ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐบาลมีขีดความสามารถจำกัด ทั้งบุคลากรงบประมาณหรือทรัพยากร ระบบการบริหารและดำเนินงานพัฒนาไม่เพียงพอ ดังนั้น การจะดำเนินงานพัฒนาชุมชนใด ชุมชนหนึ่งนั้นจะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชน และผู้ที่สนับสนุนคือรัฐบาล เพราะ ชุมชนที่มีความพร้อมมากก็พึ่งขีดความสามารถของตนเองมาก ชุมชนที่มีความพร้อมน้อย รัฐบาลก็เข้าไปให้ความสนับสนุนมากขึ้น ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐนี้จะต้องเป็นสัดส่วนและสอดคล้องซึ่งกันและกัน

5. การร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชน การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียวเพราะทั้งรัฐบาลและประชาชนในชุมชนต่างก็มีขีดความสามารถที่จำกัด ไม่สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้ การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนนี้ต้องตั้งอยู่ในแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน คือ การช่วยเหลือตัวเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลอย่างเหมาะสม นอกจากการร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนในชุมชน ยังสามารถขอการสนับสนุนจากภาคเอกชนและชุมชนภายนอกที่พร้อมจะให้การสนับสนุนได้อีก

6. การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ การพัฒนาชุมชนต้องดำเนินการ ไปพร้อม ๆ กันหลาย ๆ ด้าน จะมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ไม่ได้ เพราะกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนมีหลายกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อการประหยัดแรงงาน งบประมาณ และเวลาที่ใช้ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ต้องใช้การประสานงานที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ

7. ความสมดุลในการพัฒนาการพัฒนาชุมชน มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายด้าน ไม่ใช่เพียงกิจกรรมเดียว ต้องดำเนินการไปพร้อมกันทุกด้าน ไม่มุ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเพราะทุกกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาด้วย เช่น ความสมดุลระหว่างการพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่างระดับการศึกษา ด้านสภาพร่างกาย จิตใจ รวมถึงเพศและวัย

8. การศึกษาภาคชีวิต การพัฒนาชุมชน มีลักษณะเป็นการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย อย่างต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต การพัฒนาชุมชนจึงมีลักษณะที่เป็นกระบวนการ เป็นวิธีการเป็น โครงการและเป็นขบวนการทางสังคม

จากหลักการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่า การดำรงอยู่ การล่มสลายของชุมชน หรือการเสื่อมถอยของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ การพัฒนาชุมชนจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ พัฒนาคคนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมรับผิดชอบในโครงการร่วมกัน ต้องทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นแนวคิดในลักษณะของขบวนการ การเสริมต่อกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความเคยชินในกิจกรรมใหม่ ๆ และมีแนวทางสร้างกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อลดภาวะตรึงเครียดในชุมชนและทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

3.5 ลักษณะการพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2545 : 50 – 51) ได้กล่าวถึงการพัฒนาชุมชนมีความเป็นมา ปรัชญา แนวความคิดซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะของการพัฒนาชุมชนได้ ดังนี้

1. เป็นการดำเนินงานโดยคนและใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ ไม่พึ่งพาบุคคลหรือทรัพยากรนอกชุมชน นอกจากมีความจำเป็นจริง ๆ คือ เกินขีดความสามารถของชุมชนเท่านั้น
2. เป็นการร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนด้วยกัน คนในชุมชนกับหน่วยงานของรัฐหรือคนในชุมชนกับภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จตามขีดความสามารถที่มีอยู่
3. เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีเป้าหมายหรือทิศทาง สามารถควบคุมสมดุลที่จะเปลี่ยนแปลงได้ กำหนดปริมาณคุณภาพและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมได้
4. เกิดจากความตั้งใจและการกระทำของมนุษย์ ตามแผนและโครงการที่กำหนดขึ้น ไม่ใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
5. เป็นการพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม
6. เป็นกระบวนการให้การศึกษา โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะรองรับการพัฒนา
7. เป็นกระบวนการจัดองค์กรหรือกลุ่ม เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นการผนึกกำลังของคนในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดศักยภาพหรือพลังของชุมชนและนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน
8. เป็นการนำกลวิธีหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ เช่น การใช้ตัวนำการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงเจตคติ การสร้างผู้นำ การสร้างกลุ่ม การเสริมสร้างทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ
9. มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย การพัฒนาชุมชนเป็นของคนในชุมชน ดำเนินการโดยคนในชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน เป็นการให้สิทธิเสรีภาพ อิสรภาพเสมอภาค แก่คนในชุมชน ตามระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเป็นผู้กำหนดวิธีการดำรงชีวิตของตนเองและชุมชนได้ด้วยตนเอง โดยนำวิธีการแบบประชาธิปไตยมาใช้ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ
10. เป็นการศึกษาภาคชีวิต การพัฒนาชุมชนมีลักษณะเป็นกระบวนการ วิธีการ โครงการ และขบวนการทางสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการเรียนรู้และการตัดสินใจร่วมกันของชุมชน (ทวีศักดิ์ นพเกษตร. 2541 : 10) ที่ต่อเนื่องกันไปทุกเพศทุกวัย คือ ตลอดชีวิตของคนในชุมชน ไม่สิ้นสุดในช่วงชีวิตใดชีวิตหนึ่ง เพราะชุมชนไม่หยุดนิ่ง มีการ

เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาชุมชนจึงต้องดำเนินการต่อเนื่องกันไป ไม่มีสิ้นสุด

จากลักษณะของการพัฒนาชุมชนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การพัฒนาชุมชนจะเกิดขึ้นได้นั้นหลักการที่สำคัญก็คือการร่วมมือกันของคนในชุมชน โดยการกำหนดเป้าหมายอย่างมีทิศทาง มีการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงมีการหาวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้ชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อไป

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

4.1 ความหมายของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2522 : 391 – 392) ได้กล่าวถึง ความคาดหวัง หมายถึง ความเชื่อต่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็น ที่พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ ความมากน้อยของความเชื่อ จะอยู่ภายในช่วงระหว่าง 0 (ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งเลย) และ 1 (มีความแน่ใจว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ)

พิมประไพ ดิขวงศ์ (2539 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง ความรู้สึกคิดหรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับความคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น (Effort) เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลงาน (Performance) ที่ดีขึ้น

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom อังใน รักชนก โสภพิศ. 2542 : 21) ได้ให้ความหมาย ความคาดหวังว่า หมายถึง ความรู้สึก การคาดคิด ถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด ล่วงหน้า เป็นการคาดคิดถึงสิ่งที่ยังไม่เกิด แต่อยากให้เกิดและเกิดในทางที่ดีขึ้น หรือมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกคิดหรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับความคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น

4.2 เป้าหมายของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังไว้ดังนี้

พิมประไพ ดิขวงศ์ (2539 : 10) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังว่าเป็นการที่ โดยธรรมชาติจิตใจของมนุษย์เรานั้น จะได้รับแรงกระตุ้น โดยมีเป้าหมายเป็นตัวกำหนด ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายของตน เพื่อนำมาสู่การกระทำที่บรรลุเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom อ้างใน รักชนก โสภพิศ. 2542 : 22) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังว่าเป็นการที่จิตใจถูกกระตุ้นโดยเป้าหมาย และจะทำทุกอย่างเพื่อนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายให้สำเร็จ ซึ่งเป้าหมายของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปโดยที่บุคคลใดได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายจะพยายามกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ และถ้ามีเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้จิตใจให้ทำมากกว่าเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน

เอดวิน (Edwin Locke อ้างใน สุภัคธญาณี สุขสำราญ. 2544 : 16) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังว่าเป็นการที่จิตใจของมนุษย์เรานั้น โดยธรรมชาติจะถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายให้ต้องแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายและความตั้งใจของตน เพื่อนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายให้สำเร็จ เนื่องจาก มี 1) มีความรู้สึกผูกพันตนเอง กับเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่ตั้งเอาไว้และตนเองมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าด้วย จึงยินดีที่จะกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ 2) เป้าหมายที่มีความยากจะจูงใจให้คนทำงานได้ผลงานดีกว่าเป้าหมายง่าย 3) เป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงย่อมจูงใจให้ทำมากกว่าเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน 4) สิ่งจูงใจให้ทำงานจะไม่มี ความหมายต่อเป้าหมายหากไม่ได้ผูกพันสิ่งจูงใจไว้กับเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุปเป้าหมายของความคาดหวัง มีดังนี้ 1) มีความรู้สึกผูกพันตนเอง ยินดีที่จะกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ 2) เป้าหมายที่มีความยากจะจูงใจให้คนทำงานได้ดีกว่าเป้าหมายง่าย 3) เป้าหมายที่มีเฉพาะเจาะจงจะจูงใจให้ทำมากกว่าเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน 4) ต้องผูกพันสิ่งจูงใจไว้กับเป้าหมาย

4.3 องค์ประกอบของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวังไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2522 : 395) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวัง มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ของการกระทำที่เกิดจากการทำงาน ยิ่งงานมีความยากและทำงานสำเร็จก็จะทำให้ระดับความพอใจสูงมากตามงานที่กระทำ โดยการที่จะ

ทำงานสำเร็จได้นั้นต้องมีส่วนประกอบทั้งบุคคลที่อยู่รอบ ๆ ข้างรวมไปถึงวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทำให้งานแต่ละงานนั้นสำเร็จ

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom อ้างใน รักชนก โสภพิศ. 2542 : 68 – 69) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวังมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. Valance หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ของการกระทำที่เกิดจากการทำงานระดับความพอใจที่บุคคลคาดหวังจะมาจากทำให้คุณค่าต่อการทำงานถ้าเป็นงานที่มีคุณค่าสูง ก็จะมีค่าความพึงพอใจสูงมากตามด้วย

2. Instrumentality หมายถึง สื่อ เครื่อง อุปกรณ์ วิธีทางที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ

3. Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคลหรืออินทรีย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกชีวิตพยายามดิ้นรนแสวงหาอย่างน้อยที่สุดก็คือความต้องการ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค เมื่อชีวิตเหล่านั้นได้รับการตอบสนองความต้องการแล้วก็มีความต้องการระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จากความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างนี้เองทำให้เกิดความพยายามกระทำดำเนินการด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดด้วยสื่อหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุความพอใจหรือเพื่อให้ได้รับผลของการดำเนินการตามที่ได้แสดงความพยายามนั่นเอง เรียกว่า ความคาดหวัง

สรุปองค์ประกอบความคาดหวัง คือแรงจูงใจที่เกิดจากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่าง และเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้น เมื่อเชื่อแล้วก็ตัดสินใจกระทำส่วนผลที่ได้รับเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ แต่มีแรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อจะเป็นอย่างไรก็ตามหวังไว้

อิทธิพลของความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการทำงาน ความคาดหวังว่าจะสำเร็จในการทำงาน นั้นจะต้องบังเกิดขึ้นมากับบุคคลเพราะถ้าหากไม่มีความคาดหวังแล้วก็จะห้อยมือไม่กล้าลงมือ ทำงาน เราจะสามารถสังเกตเห็นได้ว่า บุคคลที่ถูกบังคับให้ทำงานจะทำงานอย่างเฉื่อยชา หมกความพยายาม ทำให้ยอมรับและเชื่อว่า ความคาดหวัง เป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อความสำเร็จในการทำงาน เพราะไม่ว่าการทำงานอย่างไรก็ตามถ้าบุคคลใดทำงานโดยมีความคาดหวังมาก ก็ย่อมมีกำลังใจ ตั้งใจทำงาน โอกาสที่จะสำเร็จในการทำงานนั้นย่อมมีมากด้วย ตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดทำงานด้วยความคาดหวังน้อย บุคคลนั้นจะมีความตั้งใจในการทำงานน้อย แนวโน้มที่จะสำเร็จก็จะน้อยตามไปด้วย

4.4 ลักษณะของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงลักษณะของความคาดหวังไว้ดังนี้

พิมประไพ ดิขวงศ์ (2539 : 21) ได้กล่าวถึงว่าลักษณะความคาดหวังที่เกิดขึ้นนั้น ได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่อยู่รอบข้าง โดยเฉพาะพ่อแม่มีส่วนสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ลักษณะความคาดหวังของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom อ้างใน รักชนก โสภภาพิศ. 2542 : 68 – 69) กล่าวถึงความคาดหวังสามารถ คือ กับสิ่งที่ทำได้จริง (Expectancy and Availability) ความคาดหวัง กับสิ่งที่ทำได้ มีอิทธิพลต่อความต้องการ กล่าวคือ เป็นตัวบังคับให้ความต้องการมีความรุนแรงมากหรือน้อย

1. ความคาดหวัง (Expectancy) ความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ต่อความต้องการ ภายใต้อิทธิพลหรือผลรวมของประสบการณ์ในอดีต เช่น จากพ่อแม่ ครู เพื่อน การอ่านสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ครูท่านหนึ่งมีความคาดหวังและปลั่งความต้องการสูงในอันที่จะเป็นครูดีเด่นของอำเภอ แต่ถูกเสียดสี ถูกผู้ใหญ่บางคนกลั่นแกล้ง ถ้าไม่มากนัก ความคาดหวังอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ก็ไม่ถึงกับเกิดความท้อถอย แต่ถ้าถูกขัดขวางหนักเข้า จะทำให้แรงจูงใจไม่มีพลังเหลืออยู่เลย ถ้าประสบการณ์ที่ไม่ประสบความสำเร็จมีปริมาณที่สูงถึงจุด เขาก็จะเลิกล้มความพยายามที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. สิ่งที่ได้จริง (Availability) สิ่งที่ได้จริง เป็นตัวกำหนดความสำเร็จจุดมุ่งหมายที่ความสามารถจะขึ้น ไปถึงได้ของความต้องการ เช่น ถ้ามีแสงสว่างที่จะอ่านหนังสือให้จบเล่ม แต่บังเอิญไฟดับไม่มีแสงสว่าง จึงมีความคับข้องใจจึงต้องเข้านอนแทนการอ่านหนังสือจะเป็นไปได้ว่า สิ่งที่จะทำได้จริงนั้น เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมสิ่งใหม่ ถ้าไม่สร้างความพอใจเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายได้ ความไม่สบายใจก็ยังคงมีอยู่และในที่สุดก็เลิกล้มความตั้งใจ

สรุปเมื่อความคาดหวังไม่สมหวัง ถึงแม้จะมีแรงจูงใจก็ตาม ย่อมจะมีบ้าง บางครั้งไม่ประสบผลสำเร็จ หรือไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้เพราะมีอุปสรรคบางประการ ซึ่งอาจจะคาดไม่ถึง เมื่อพบกับความไม่สำเร็จ บุคคลย่อมจะแสดงออก 2 ลักษณะคือ

1. เกิดความย่อท้อ ท้อแท้ เมื่อหนายไม่กล้าทำอีกหรือหลบหนีไม่ยอมทำอีกเลย
2. พยายามหาทางศึกษาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขแล้วพยายามค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อทำให้งานนั้นสำเร็จให้จงได้

ความคาดหวังความสำเร็จในการทำงาน ทำให้บุคคลมีความมั่นใจในการทำงานของตนมากยิ่งขึ้น ถ้าเขาคาดหวังว่าสิ่งที่เขาจะทำนั้นประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน เขาก็จะตั้งใจทำงานให้ดียิ่งขึ้น มีกำลังใจที่ปฏิบัติงานนั้น เปรียบเช่นเดียวกับความสำเร็จจะมีมากสมกับความคาดหวัง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความคาดหวัง คือ การจูงใจจากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่าง และเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทน เช่น เมื่อเชื่อแล้วก็จะตัดสินใจทำ ส่วนผลที่ได้รับนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ แต่มีแรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อว่า จะเป็นอย่างไรที่คาดหวังไว้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (2537 : 61) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณสมบัติและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะเลือกนักการเมืองผู้ซึ่งมีนโยบายชัดเจน โดยเฉพาะนโยบายพัฒนาท้องถิ่น พฤติกรรมที่ประชาชนคาดหวังนั้น หลังจากที่ได้รับ การเลือกตั้งแล้ว นักการเมืองต้องมีความเสมอต้นเสมอปลายในพฤติกรรมของตน สนองต่อความคาดหวังของประชาชนขณะเมื่อหาเสียงได้ เทียบกับผู้บริหาร ในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้ง ประชาชนก็น่าจะคาดหวังสิ่งเดียวกัน

เพชร หาลาก (2538 : 10 – 11) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาาระดับกลางที่มีต่อบทบาทการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาาระดับล่างในโรงเรียนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก กล่าวว่า ความคาดหวังของบุคคลเป็นการตั้งขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการ ดังนั้นความต้องการเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแทบจะแยกไม่ออกเพราะถ้ามนุษย์เกิดความต้องการแล้ว ความคาดหวังก็จะตามมาแล้วการกระทำ พฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามความต้องการของมนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองในระดับที่ตนต้องการแล้วก็จะมีการคาดหวังถึงในสิ่งที่อยู่สูงขึ้นไปอีกตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ที่ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3) ความต้องการความรักและการยอมรับ 4) ความต้องการยกย่องนับถือ 5) ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจตนเอง

พิมพ์ประไพ ดิขวงศ์ (2539 : 58) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนอำเภอเมืองเชียงใหม่ ต่อคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้พบว่า คุณสมบัติที่ประชาชนต้องการ คือ เป็นคนพูดจริงทำจริง

มีคุณธรรม เกียรติศักดิ์ มีภูมิสำเนาเป็นคนท้องถิ่น มีการศึกษาในระดับสูง มีนโยบายที่ชัดเจน สำหรับคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์ประชาชนคาดว่าจะไม่พบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้มีอิทธิพล ขาดคุณธรรม คุณภาพต่ำ ซึ่งสามารถที่จะนำมาปรับใช้ในความคาดหวังต่อการบริหารของผู้ได้รับเลือกในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นได้

นำชัย ทนุผล (2539 : 11) ได้ศึกษาความคาดหวังในอาชีพของคนสูงจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพสูงกว่า พบว่า บุคคลซึ่งมีความคาดหวังในอาชีพของตนเองจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพสูงกว่า ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้น ๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์นั้น ๆ จะมีลักษณะเป็นการประมาณค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคลแม้จะเป็นสิ่งที่เป็กรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้น ๆ

วิโรจน์ ศิริชัยเจริญ (2539 : 74) ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อผู้บริหารท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี คณะเทศมนตรีเมืองน่าน ชุดที่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2538 จากประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาล ได้ผลการศึกษาว่า ประชาชนมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงของคณะเทศมนตรี ในด้านนิติบัญญัติ การบริหารเทศบาล และการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น บริการสาธารณะที่สำคัญที่เทศบาลควรต้องเร่งจัดให้มี คือ ปรับปรุงซ่อมแซมถนนในเขตเทศบาล สถานที่ที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม ดูแลรักษาความสะอาด ส่งเสริมอาชีพราษฎร ให้มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

นกุลยา ส่งสวัสดิ์ (2545 : 63) การศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพบริหารแผนกโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพบริการแผนกผู้ป่วยนอก และศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการให้บริการในปัจจุบันกับความคาดหวังคุณภาพบริการของประชาชน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ากลุ่มประชากรเป็นผู้ป่วยนอกจำนวน 100 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) นำเสนอโดยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจอยู่ระดับสูงทุกด้าน โดยด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษา ด้านพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การได้รับความพึงพอใจจะมากหรือ

น้อยไม่มีผลต่อความคาดหวัง จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ให้มีวิทยากรใหม่ ๆ เข้ามาและควรจัดให้มีประชาสัมพันธ์ตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพ และการจัดอบรมคุณภาพของโรงพยาบาลเกี่ยวกับจิตสำนึกในบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การบริการนั้นเป็นบริการที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ

เสรี คำประไพ (2548 : 96) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนผู้ใช้บริการต่อการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาศรีราชา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพด้านการบริการของสำนักงานที่ดินสาขาศรีราชา เพื่อทราบข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการต่อการปรับปรุงตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.30 มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา ร้อยละ 30.00 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 50.70 และมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 29.30 มีรายได้อยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.30 ด้านความคาดหวังของผู้ใช้บริการแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ งานด้านบริการและอำนวยความสะดวก งานด้านบุคลากร งานด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์โดยผู้ใช้บริการเห็นว่าด้านที่ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วนคือด้านบุคลากร โดยต้องเพิ่มคุณภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การให้คำปรึกษาในการเขียนฟอร์ม การตรงต่อเวลานัดหมายของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับงานที่ดิน ด้านที่ควรปรับปรุงรองลงมาได้แก่ ด้านงานอาคารสถานที่และอุปกรณ์โดยต้องเพิ่มคุณภาพในด้านความสะดวกของสถานที่จอดรถ ความชัดเจนของป้ายบอกทางสำนักงานที่ดิน และด้านที่มีกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าดีเป็นส่วนใหญ่ คือ งานด้านบริการ ในส่วนของข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามคือ เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพ กระตือรือร้นในการให้ความเป็นธรรมเสมอภาคแก่ผู้มาใช้บริการ จัดเจ้าหน้าที่แนะนำเอกสารให้พอเหมาะแก่ผู้มารับบริการในส่วนของด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ นั้นเห็นว่าตัวอาคารคับแคบภายในอาคารร้อนอบอ้าว ที่นั่งรอไม่เพียงพอและควรจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม

ประเมทิน นาคดี (2549 : 75) การศึกษา เรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะผู้นำสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ที่ประชาชนคาดหวัง และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ได้ผลการศึกษาว่า คุณลักษณะผู้นำด้านสมรรถนะมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับสูงมาก เป็นอันดับ 1 และเมื่อพิจารณาในราย

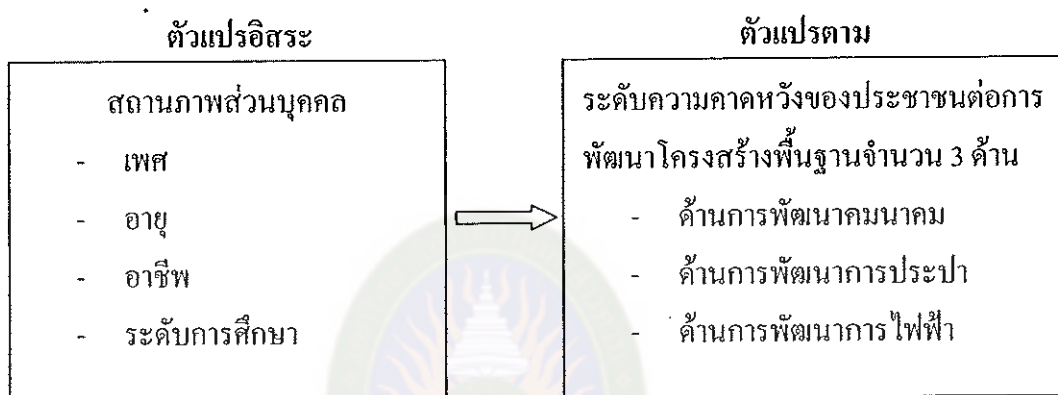
ประเด็น พบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีระดับความคาดหวังสูงมาก 5 อันดับแรก คือ ประเด็นการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ประเด็นการเป็นผู้มีไหวพริบ ประเด็นการมีความสามารถในการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี ประเด็นการมีความสามารถในการสื่อความเข้าใจกับประชาชน ได้อย่างดี และประเด็น การมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการทำงาน คุณลักษณะผู้นำด้านการมีจริยธรรม มีระดับความคาดหวังอยู่ในอันดับสูงมากเป็นอันดับ 2 และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีระดับความคาดหวังสูงเป็นอันดับต้น ๆ คือ ประเด็นการยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม ประเด็นการเป็นผู้ที่อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง คุณลักษณะผู้นำด้านความสำเร็จ มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เป็นอันดับ 3 และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีความคาดหวังในประเด็นการมีครอบครัวที่ไม่ติดยาเสพติด ประเด็นการมีครอบครัวที่ปกติสุข ประเด็นความจำเป็นต้องการศึกษาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

วัชรินทร์ บรรดาศักดิ์ (2549 : 51) การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนจำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test, F -test และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการศึกษาพบว่า 1) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง ร้อยละ 50.63 มีอายุ 31 – 50 ปี ร้อยละ 43.61 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 32.83 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 28.07 และร้อยละ 28.32 รายได้จากอาชีพหลักต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท 2) ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .62 และ 3) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบถึงความคาดหวังของประชาชนที่แตกต่างกันซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้าน ซึ่งถ้าสถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคาดหวังของประชาชน

6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนแนวทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของผู้ศึกษาได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองโก โดยกำหนดกรอบแนวคิดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา